

Trước khi đến Tel Aviv để đến Jerusalem, Tổng chủ tịch The Jewish Federation xấp xỉ cho đoàn chúng tôi gặp bà Yael Shachar thuộc Trung Tâm Chống Khủng Bạo của Do Thái để biết thêm về những lo ngại khủng bố đang vây quanh Do Thái.

Bà Shachar là một chuyên viên thu thập, nghiên cứu hàng đầu về các tin tức khủng bố trong nhiều quốc gia Ả Rập của tổ chức bà đang làm việc. Một quan tâm hàng đầu của bà là nhóm al-Qaeda. Bà đã đi thuyết giảng, chia sẻ kinh nghiệm chống khủng bố tại nhiều quốc gia khác. Các quốc gia này đã phải gọi chuyên viên đến Do Thái để học hỏi về tổ chức của bà cũng như có quan có trách nhiệm an ninh Do Thái.

Ngày chúng tôi đến Do Thái, một toán cảnh sát đặc biệt chống khủng bố của California đến có mặt tại Tel Aviv để nghe bà thuyết giảng về những lo ngại khủng bố Al Qaeda và học tập cách thức cách chống khủng bố của cơ quan an ninh Do Thái.

Các nhóm khủng bố gốc Hồi giáo thuộc hàng đầu thế giới bí mật tại nhiều nơi có đông người theo đạo Hồi. Nhóm này đã tạo nên những sự hiềm khích giữa xã hội Tây phương và người Hồi giáo, tạo ra một cuộc thánh chiến chống lại Do Thái và chống lại những người không theo đạo Hồi. Những người này vẫn minh Tây Phương, nhất là Hoa Kỳ đã và đang hướng vào thế giới Hồi Giáo.

Do Thái là quåc gia bß nhóm khßng bß Hßi giáo quá khích nhßm đßn tßn công trong mßi hoàn cßnh cho phép. Nhóm al-Qaeda đã thành công khuyßn đßnh u ngßi Á Rßp quá khích sßn lòng ôßm chßt nß hy sinh tß sát trßc đßm đßng, nßi chßn có đßng ngßi ngoßi quåc, đß gây tßng vang và các nhßn ngßi cßm tß này đßc trß thành thánh tß đßo, có đßi sßng vßnh cßu trên thiên đßng Hßi giáo.

Theo lßi bà Shachar, hißn nay nhóm khßng bß al-Qaeda có ngußn tài trß đßi dào tßnh u quåc gia Hßi giáo, quan trßng nhßt là Syria và Iran. Trong các cußc tßn công vào Do Thái, tßi Iraq vào quân đßi Hoa Kß hay nhßng nßc tây phßng, cß quan đßu não al-Qaeda chß cßn gßi tín hißu ra cho nhßnh khßng bß tßi đßa phßng bißt đßi đßm cßn đánh bom. Nhßnh này sß nghißn cßu đßa đßi mß, lßp kß hoßch khßng bß. Nßu kß hoßch khß thi, hß sß mua phßng tißn, tuyßn mßngßi tßi đßa phßng, hußn luyßn nhßng ngßi này thßc hißn vißc khßng bß.

Cß quan đßu não al-Qaeda sß cung cßp tài chánh đß thßc hißn khßng bß. Đß bßo toàn bí mßt, nhóm khßng bß đßa phßng không bao giß bißt đßn tß chßc bên trên hoßc trung ßng. Nên kß hoßch bß bßi lß, cß quan an ninh cßa nhßng quåc gia bß khßng bß cũng chß bßt đßc nhóm khßng bß đßa phßng, và không tìm ra ngßn ngành cßa tß chßc.

Tß chßc al-Qaeda thßng dùng tín hißu, bí mßt liên lßc vßi nhau qua hß thßng email, blog internet. Nhân viên trong tß chßc cßa bà Shachar thông thßo các ngôn ngữ Á Rßp, hß có thß là ngßi đßa phßng làm vißc mßt cho Do Thái, theo dõi hàng ngày cßng ßn “blog” dùng ngôn ngữ Á Rßp trên mßng lßi đßn tß, đß truy tßm, phân tích nhßng tin tßc trao đßi gißa các nhóm trßc thußc vßi tß chßc al-Qaeda. Ngoài ra, cß quan tình báo Do Thái còn gài ngßi vào tß chßc khßng bß, hß có thß mua tin tßc vß nhßng kß hoßch trong mßt sß thành viên al-Qaeda.

Cußc tßn công 9/11 vào 2 tòa nhà tài chánh trên New York vào năm 2001, cũng nhß vß bom nß ga xe lßa tßi thß đô Madris, Tây Ban Nha vào năm 2006 đã đßc al-Qaeda sßa soßn qui mô tßnh u năm trßc. Cß quan chßng khßng bß Do Thái đã báo đßng hißm hßa khßng bß cho chính quyßn Hoa Kß và Tây Ban Nha. Tuy nhiên FBI và cß quan an ninh Tây Ban Nha, không nßm vßng tình hình, không theo dõi sát đßc nhßng hoßt đßng cßa nhßng ngßi Hßi giáo quá khích đã đß xßy ra 2 bißn cß này.

Sau bißn cß, Cß Quan Chßng Khßng Bß Do Thái đã cung cßp thêm nhßng tin tßc vß nhßng đßu mßi liên quan đßn nhßng ngßi có liên hß đßn vißc khßng bß, nhß vßy chính quyßn Madrid

và Hoa Kỳ đã nhanh chóng bắt đầu c nhng tay khng b thu c nhóm al-Qaeda ch ít lâu sau.

S sng còn và an toàn cho ng i dân Do Thái đ c đ a lên chính sách an ninh hàng đ u, bà Shachar thng thn cho bi t, đ i v i các thành phn khng b nguy hi m cho n n an ninh c a Do Thái, chính quy n đ a phng đôi khi im lng th tiêu thay vì đ a h ra tòa xét x . Bà bi t rng nói ra đ u này không thích hp (political incorrect) v i các quc gia Tây phương, nh t là đ i v i Hoa Kỳ .

Tel Aviv đ n Jerusalem m t kho ng h n 1 gi lái xe, đ n đ ng dài h n 60 d m Anh, còn mang nhi u đ u v t chi n tranh đ i t năm lp quc 1948 và tr n chi n 1973. Nhi u tr n t chi n đã x y ra quanh đ ng đ n Jerusalem, xe c b đ t cháy v n còn đ c gi i nh m t chng tích chi n tranh.

Ngày nay, Do Thái hoàn toàn ki m soát con đ ng huy t m ch gi a 2 thành ph Tel Aviv và Jerusalem. H đã trng hàng tri u cây xanh đ c đ ng, bi n m t vùng xa m c thành nhng cách rng thông làm đ u m t du khách mu n thăm vi ng Jerusalem.

Jerusalem là th đô c a Do Thái, m t thành ph có đông dân nh t v i kho ng 800,000 dân. Ng i g c Do Thái chi m kho ng 66%, phn còn i là nhng s c dân khác nh Palestine, nhi u s c dân trong kh i Á R p.

Sau cu c chi n 6 ngày năm 1967, Do Thái đã ch n Jerusalem là th đô và các c quan hành chính, chính tr có tr s đ t t i đây, nhng các tòa đ i s c a các quc gia khác v n đ t t i Tel Aviv, th đô kinh t c a Do Thái, vì nhi u lý do. Th nh t, n u tòa đ i s đ n lên th đô Jerulalem là m t hình th c hp th c hóa s chi m đóng c a Do Thái trên đ t tr c đây thu c v Syria và Jordan, s làm m t lòng nhi u quc gia trong kh i Á R p. Th hai v th chi n i c cũng nh tình hình chính tr trong vùng Jerusalem khá phức t p, có nhi u tranh ch p ng m ng m gi a các nhng s c dân khác nhau s đ m đ n m t tình hình b t n chính tr trong tng lai.

Ngoài vi c thiên đô v Jerusalem, Do Thái còn làm “áp lc” khi n ng i Palistine và Á R p ra kh i phía Đông Jerusalem và các vùng h chi m đóng, t o ra làm sóng di c i n lao, lánh n n qua 3 n c Á R p lân c n.

Diễn biến hoà bình giữa Do Thái và người Palestine bắt đầu từ 1993 và còn tiếp diễn cho đến ngày nay. Làn sóng di cư của Dân Do Thái vào nước này tiếp tục. Cộng thêm hàng ngàn người tị nạn Palestine, Hàng triệu lính Israel chiến tranh nay cũng trở về giới đất West Bank và Gaza để phân định cho họ. Nên mặt đất dân cư tại thành Jerusalem và các vùng phụ cận thì đông đảo đã tạo thành một môi trường xã hội, kinh tế, Israel chính trị rất phức tạp.

Số phức tạp xã hội này thể hiện rõ ràng trong đời sống hàng ngày. Những người gốc Do Thái chính thống (Orthodox và Ultra Orthodox) thường tập trung vào những khu vực riêng biệt, có niềm tin tôn giáo cực đoan, tuân theo giáo điều từ xưa nên mặt xã hội cách biệt đi đến quá khích. Họ không đi làm, người nhà nghiên cứu kinh điển và những trẻ con xã hội hoặc trẻ giúp tôn giáo và làm tình vào mỗi ngày thứ Sáu. Khách đi di chuyển xe trong khu vực Do Thái Orthodox vào ngày lễ có thể bị ném đá.

Bộ óc ra đời, họ luôn mặc bộ Áo phục đen, đầu tóc và râu dài, đầu luôn đội nón đen, mỗi ngày chịu nguy hiểm 3 lần. Người trẻ Do Thái Orthodox không bước phố đi lính quân dịch như các công dân khác, những họ có thể tình nguyện đi lính nếu muốn. Với dân số chiếm khoảng 20% trong số dân chính gốc Do Thái. Những họ có nhiều thế lực, ảnh hưởng chính trị so với các nhóm khác.

Thế chế chính trị Do Thái thể hiện trên số tộc, quy định của những người gốc Do Thái. Muốn được gọi là người gốc Do Thái chính thống (Jew), người ta phải chứng minh và được xác nhận của 2 cha mẹ phải là gốc Do Thái nguyên thủy. Những người khác, không chứng minh được nguồn gốc này, hay chỉ có cha hoặc mẹ là “Jew” chỉ là công dân nước Do Thái. Sự phân biệt nguồn gốc đã tạo nên khá nhiều mâu thuẫn trong xã hội người “Jew”, nếu không muốn nói là kẻ thù giữa các người Do Thái với nhau. Người Do Thái chính thống không là người Do Thái gốc Nga và người Do Thái gốc Ethiopia được xem là công dân hàng 2 trong xã hội của họ.

Thế chế chính trị Do Thái gồm như Anh Quốc hay Nhật Bản. Quốc hội (Knesset - Parliament) số chính Tổng thống với đa số dân biểu được bầu chọn, có nhiệm kỳ 7 năm và một nhiệm kỳ duy nhất. Chế độ văn phòng thống có tính cách tổng thống. Quy định hành pháp số nằm trong tay của văn phòng cũng do Quốc hội bầu ra.

Thế chế chính trị Do Thái thường đời khó hiểu ngay đối với dân Do Thái. Phần lớn dân Do Thái không biết chính xác có bao nhiêu đảng phái chính trị. Các chính đảng Kadima, Labor, Shar, Likud, National Union đang chiếm nhiều ghế nhất trong quốc hội Do Thái và 10 đảng khác có mặt trong quốc hội.

Có 4 năm có cuộc tổng tuyển cử để chọn 120 vị dân biểu. Khác với Hoa Kỳ, cử tri chọn người đi diến cho dân theo từng vùng. Tại Do thái, đảng chính trị nắm vai trò chính yếu, cử tri bỏ phiếu cho đảng, đảng nào nhận được nhiều phiếu nhất sẽ chiếm nhiều ghế trong quốc hội. Đảng sẽ chia ghế dân biểu cho đảng viên dựa vào bảng xếp hạng theo thứ tự của đảng. Thứ tự này dựa vào khả năng, thành tích, thời lượng của mỗi đảng viên.

Khi quốc hội bắt đầu nhóm họp, dân biểu sẽ quyết định ai làm Tổng thống. Dù đảng chiếm nhiều ghế trong quốc hội, cũng chưa đủ để nắm vai trò chính trị cho Tổng thống hay Thủ tướng. Nếu không chiếm quá bán ghế dân biểu, đảng thắng phải liên hiệp với các đảng khác để chọn lựa các tổng thống và thủ tướng. Dĩ nhiên đảng chiếm đa số trong quốc hội phải thắng những mặt trận quyết định cho định hướng trong liên minh chính trị.

Vào tháng 3 năm 2007, ông Shimon Peres, đã 2 lần làm thủ tướng Do Thái với hơn 30 năm kinh nghiệm chỉ trong chính trị, trong thời gian này ông đã đi diến cho 5 đảng khác nhau. Ông thuộc đảng Lao Động (Cộng tiến như đảng Dân chủ Hoa Kỳ) và trước bầu cử ông đã rời đảng Lao động tham gia vào đảng Kadima để cùng họ Thủ tướng Ariel Sharon. Đảng Kadima đã chiếm được 28 ghế trong quốc hội, có số phiếu cao nhất trong kỳ tổng tuyển cử, và đã được quốc hội tín nhiệm trở thành Tổng thống Do Thái. Ông Ehud Olmert, cựu thủ lĩnh đảng Kadima là thủ tướng lâm thời từ tháng Giêng 2006 thay thế Thủ tướng Ariel Sharon lâm thời. Đảng Kadima thắng dựa số trong kỳ bầu cử tháng 3, 2006, Ông Olmert tiếp tục làm thủ tướng. Tuy nhiên đến tháng 7 năm 2008, ông Olmert tuyên bố rời khỏi đảng Kadima vì có dấn ông dính dáng đến tiến bộ của lem nhem. Ngoài trở ngại đảng nhiều Tzipi Livni được tín nhiệm để tiếp nối các mặt. Tuy nhiên bà Livni đã thất bại không liên hiệp với những đảng phái khác, nên bà đã phải yêu cầu có cuộc tuyển cử mới vào trung tuần tháng 2 năm 2009.

Trong buổi thảo luận về chính trị Do Thái với Giáo sư Reuven Hazan của Khoa Học Chính Trị thuộc Đại học Hebrew tại Jerusalem, một vài dân cư California cho rằng hệ thống chính trị tại Do Thái có quá nhiều đảng phái, thay đổi từ đảng này qua đảng khác và nhiều biến động trở nên phức tạp. Giáo sư Hazan đã không đồng ý với nhận xét này. Ông cho rằng Hoa Kỳ và Do Thái có 2 thể chế chính trị khác nhau. Ông ví 2 nước như hai đối thủ, Hoa Kỳ ưa thích môn Đấm Cú và Do Thái ưa thích môn Túc Cú. Cuộc đấu là đi bóng, nhưng mỗi đi theo một luật chơi khác nhau, Ông kết luận rằng, chế độ chính trị Do Thái có phức tạp, nhiều đảng phái, nhưng hệ thống này thể hiện được tình xã hội phức tạp của Do Thái.

Trong chiến tranh cuộc chiến đang bùng nổ tại dải đất Gaza, đảng Likud (một đảng bảo thủ như Đảng Cộng Hòa của Hoa Kỳ), với chủ trương vận toàn lãnh thổ Do Thái có nhiều triển vọng trong tương lai và ông Benjamin Netanyahu có nhiều cơ hội trở thành thủ tướng Do

Thái v&#i ch&# tr&# ng c& ng r& n không tr& l& i đ& t đại cho ng&# i Palestime và các n&# c láng gi& ng Á R& p đã chi& m đóng trong chi& n tranh 6 ngày vào năm 1967.

Ngày ngh& cu& i tu& n cũng khác th&# ng & Do Thái. H& ngh& vào ngày th& Sáu và th& B& y. Còn ngày Ch& nh& t c& a chúng ta là ngày th& Hai c& a Do Thái.

Đ& n Jerusalem vào ngày th& Sáu t& c là th& B& y c& a chúng ta, đ&# c g& i là “sabbath” (ngày ngh&). Chúng tôi c& trú t& i khách s& n Inball c& a ng&# i Do thái Orthodox làm ch&. Dân bi& u Tr& n Thái Văn cho bi& t th& i gian đó anh còn là ph& tá cho Th&# ng ngh& sĩ Ti& u bang Ed Royce, đã cùng anh Nam L& c t& m trú t& i khách s& n này trong chuy& n vi& ng thăm thi& n chí Do Thái vào kho& ng 20 năm v& tr&# c.

Ngày cu& i tu& n, ng&# i theo đ& o Do Thái Orthodox hoàn toàn ngh& ng& i đ& th& ph&# ng th&# ng đ&, xum h& p gia đình. H& không n& u n&# ng, kiêng ăn th& t, không xem truy& n hình gi& i trí, không đ& c báo, th& m chí nhi& u ng&# i còn không b& t đi& n ho& c làm b& t c& công vi& c gì trong nhà, nh& ng vi& c làm tình đ&# c khuy& n khích.

Chi& c thang máy đ& a chúng tôi lên l& u đ& v& phòng, đã ng& ng l& i m& i t& ng l& u, t& m& c& a, t& đóng c& a đ& nh& c nh& m& i ng&# i v& ni& m tin tôn giáo c& a ng&# i Do Thái Orthodox, ngày ngh& không đ&# c làm vi& c.

Bu& i sáng hôm ăn sáng cu& i tu& n, khách s& n không n& u n&# ng, th& c ăn sáng cho khách đ&# c s& a so& n đ& n ra phòng ăn t& t& i th& Năm.

Bu& i t& i, chúng tôi đ&# c m& i ăn t& i “Sabbath Diner” t& i m& t ngôi nhà c& Beir Shalom xây c& t h& n 100 năm qua. Ch& căn nhà c& này là m& t lu& t s& n& i ti& ng c& a Jerusalem, ông đã v& h& u, c& ng hi& n n& i này đ& ti& p khách quý đ& n thăm Do Thái. Chúng tôi đã đ&# c gi& i thi& u xem căn phòng l& ch s&, n& i c& Th& Lãnh Yassar Arafat đã th& o lu& n k& ho& ch hòa bình v& i c& u ông Sharom Peres, th& i gian đó ông là Th& t&# ng Do Thái.

B& a ăn t& i Shabbath là m& t t& p t& c c& a ng&# i vào ngày th& Sáu (t& c th& B& y c& a chúng ta), gia đình th&# ng ng& i ăn t& i đ& c kinh c& u nguy& n, hàn huyên tâm s& trong gia đình. Ch& nhà đã đ& i chúng tôi nhi& u món ăn c& truy& n. Ông cho bi& t th& c ăn c& a ng&# i Do Thái th&# ng là món ăn c& a ng&# i du m& c, nghèo và gi& n đ&. Ph& n l& n b& a ăn là rau, hoa qu&, r& t ít th& t cá. Quen ăn

các món Vi t, Thái ho c Trung hoa, th c ăn c truy n Do Thái th t gi n di, t o cho ng i th ng th c l n đ u nhi u k ni m đáng ghi nh .